

בבית-המשפט העליון בשבתו כבית-משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2936/02

בג"ץ 2941/02

בפני: כבוד השופט ד' דורנר
כבוד השופטת א' פרוקצ'יה
כבוד השופט א' א' לוי

העותרת בבג"ץ 2936/02: עמותת "רופאים לזכויות אדם"

העותרים בבג"ץ 2941/02: בדיע ראיך סואבטה ואחרים

נ ג ד

המשיב: מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית

עתירות למתן צו על-תנאי

תאריך הישיבה: כ"ו בניסן תשס"ב (8.4.02)

בשם העותרת בבג"ץ 2936/02: עו"ד אנדרה רוזנטל

בשם העותרים בבג"ץ 2941/02: עו"ד ג'מיל דקואר; עו"ד חנאן ח'טיב; עו"ד חסן ג'בארין

בשם המשיב: עו"ד ענר הלמן

פסק-דין

השופט ד' דורנר:

בשתי העתירות שבפנינו, שהוגשו אתמול והיום, בעיצומן של פעולות לחימה של צה"ל המתנהלות בשטחי הרשות הפלסטינית במסגרת מבצע "חומת מגן", נטען - תוך התייחסות למספר אירועים קונקרטיים - כנגד ירי של כוחות צה"ל על צוותים רפואיים של ארגוני "הצלב האדום" ו"הסהר האדום" הפועלים באמצעות אמבולנסים ובבתי-חולים. כן נטען בעתירות כנגד מניעת פינויים של פצועים וחולים לבתי-חולים לצורך קבלת טיפול רפואי, וכנגד מניעת פינוי גופות הרוגים לבתי-חולים ומשם לקבורה על-ידי משפחותיהם. לבסוף טענו

העותרים כנגד אי-הספקת ציוד רפואי לבתי-החולים הנצורים. לטענת העותרים, פעולות אלו של צה"ל בשטחי הרשות הפלסטינית מתבצעות תוך הפרת כללי המשפט הבינלאומי.

בתשובתה לעתירות הסבירה המדינה, כי לנוכח הזמן הקצר שעמד לרשותה, ובמיוחד נוכח פעולות הלחימה המתנהלות בעוד העתירות מתבררות בפנינו, לא ניתן היה לבדוק את הטענות המתייחסות לאירועים הקונקרטיים שהוזכרו על-ידי העותרים. לגוף הענין הסכימה המדינה, כי המצב האובייקטיבי בכל הנוגע לטיפול בחולים, בפצועים ובגופות הרוגים אינו קל. אלא שלטענת המדינה, הדבר נובע מן הלחימה עצמה, שבמהלכה נתברר כי במספר אירועים הועברו חומרי-נפץ באמבולנסים ומחבלים מבוקשים מצאו מחסה בבתי-חולים. עם זאת הטעימה המדינה, כי צה"ל רואה את עצמו מחויב לקיים את כללי המשפט ההומניטרי לא רק מן הטעם שכללים אלו מתחייבים מן המשפט הבינלאומי, אלא גם כמתחייב מבחינה מוסרית, ואף מטעמים תועלתניים. המדינה הודיעה, כי לכוחות הלוחמים ניתנו הנחיות לפעול בהתאם לכללים אלו, וכי צה"ל אף מקדיש כוחות ואמצעים רבים לתיאום ולמתן סיוע הומניטרי באזורי הקרבות.

באין אפשרות להתייחס לאירועים הספציפיים המוזכרים בעתירות, שעל-פניהם נראים קשים, רואים אנו להדגיש כי כוחותינו הלוחמים מחויבים לקיים את הכללים ההומניטריים הנוגעים לטיפול בפצועים, בחולים ובגופות הרוגים. השימוש לרעה שנעשה בצוותים רפואיים בבתי-חולים ובאמבולנסים מחייב את צה"ל לפעול למניעת פעילות כזאת, אך כשלעצמו אינו מתיר הפרה גורפת של הכללים ההומניטריים. ואכן, זוהי גם עמדתה המוצהרת של המדינה. עמדה זו מתבקשת לא רק מן המשפט הבינלאומי, שעליו מסתמכים העותרים, אלא גם מערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

מחויבות זו של כוחותינו, על ביסוסה המשפטי והמוסרי - ולדברי המדינה אף התועלתני - יש לחזור ולהציג בפני הכוחות הלוחמים עד לדרג של החייל הבודד בשטח, תוך מתן הנחיות קונקרטיות, שימנעו, ככל הניתן אף במצבים קשים, פעילות שאינה מתיישבת עם כללי הסיוע ההומניטרי.

הסעד שהתבקש בעתירות היה חיוב המדינה במתן הסבר. משניתן ההסבר, שבגדרו הובהר כי חיילי צה"ל הונחו לפעול על-פי הכללים ההומניטריים, וכי הם אף פועלים כך, הרי שיש לדחות את העתירות.

ניתן היום, כ"ו בניסן תשס"ב (8.4.02).

העתק מתאים למקור L02.02029360
נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח.
רשם

בבית המשפט העליון פועל מרכז מידע, טל' 6750444-02
בית המשפט פתוח להערות והצעות: pniot@supreme.court.gov.il
לבתי המשפט אתר באינטרנט: www.court.gov.il